

حضرت بهاء الله می فرمایند:

"کل اهل یک عالمید و از یک کلمه خلق شده اید نیکوست حال نفسی که به محبت تمام با عموم انام معاشرت نماید"

لئالی حکمت ج ۳ ص ۳۴

عنوان: معاشرت مفتاح قلوب است

قسمت روحانی

- ۱- مناجات شروع
- ۲- آیات کتاب مستطاب اقدس
- ۳- نصوص حضرت بهاء الله
- ۴- نصوص حضرت عبدالبهاء

قسمت اداری

- ۵- صفحه ای از بدایع الآثار
- ۶- طرق تبلیغ
- ۷- ایام گوشه نشینی و سکوت و خموشی گذشته
- ۸- روشهایی به منظور مفتوح نمودن باب معاشرت
- ۹- (مقاله)
- ۱۰- شور و مشورت

قسمت اجتماعی

- ۱۱- برنامه نوگلان بوستان الهی
- ۱۲- تنفس و پذیرایی
- ۱۳- مناجات خاتمه

هُوَالله

ای پروردگار یاران را کامکار کن و به عبودیتت همدم و دمساز فرما قلوب را نورانی فرما و وجوه را رحمانی کن تا بنیان محبت و مهربانی در عالم انسانی تأسیس گردد و نوع بشر به یکدیگر مفتون و مهر پرور گردند شرق دست در آغوش غرب نماید فرنگ بی درنگ سبیل محبت پوید ترک تاجیک را همدم داند و هم آغوش و مهربان شمرد کل با هم در نهایت الفت و یگانگی معاشرت و مصاحبت نمایند بیگانگی نماند ذکر اغیار نشود و همدگر را آشنا و یار و غمگسار گردند. ای پروردگار این شب تار را روز روشن فرما و این بغض و عداوت بین ملل را به انس و محبت مبدل کن تا عالم آفرینش آسایش یابد و جهان پر غرور از عالم الهی نصیب موفور جوید توئی مقتدر و توانا و توئی بخشنده و درخشنده و بینا. ع ع

مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبهاء ص ۵۱

آیات کتاب مستطاب اقدس

"عاشروا مَعَ الْأَدْيَانِ بِالرَّوْحِ وَ الرِّيحَانِ لِيَجِدُوا مِنْكُمْ عَرَفَ الرَّحْمَنِ إِيَّاكُمْ أَنْ تَأْخُذُكُمْ حَمِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةِ بَيْنَ الْبَرِيَّةِ كُلِّ بُدْءٍ مِنَ اللَّهِ وَ يَعُودُ إِلَيْهِ إِنَّهُ لَمَبْدَأُ الْخَلْقِ وَ مَرْجَعُ الْعَالَمِينَ." (بند ۱۴۴)

"لِتُعَاشِرُوا مَعَ الْأَدْيَانِ وَ تُبَلِّغُوا أَمْرَ رَبِّكُمْ الرَّحْمَنِ هَذَا لِأَكْلِيلِ الْأَعْمَالِ لَوْ أَنْتُمْ مِنَ الْعَارِفِينَ." (بند ۷۵)

نصوص حضرت بهاء الله

حضرت بهاء الله می فرمایند:

"وجه حق از افق اعلی به اهل بهاء توجه نموده و می فرماید در جمیع احوال به آن چه سبب آسایش خلق است مشغول باشید همت را در تربیت اهل عالم مصروف دارید که شاید نفاق و اختلاف از ما بین امم به اسم اعظم محو شود و کل، اهل یک بساط و یک مدینه مشاهده گردند. قلب را منور دارید و از خار و خاشاک ضغینه و بغضا مطهر نمائید کل اهل یک عالمید و از یک کلمه خلق شده اید نیکوست حال نفسی که به محبت تمام با عموم انام معاشرت نماید. ۱"

و در بیان دیگر می فرمایند:

"اهل بها که از رحیق معانی نوشیده اند به کمال روح و ریحان با اهل عالم معاشرت نمایند و ایشان را متذکر دارند به آن چه که نفع آن به کل راجع است این است وصیت مظلوم اولیاء و اصفیای خود را. عالم به محبت خلق شده و کل به وداد و اتحاد مأمورند. ۲"

و نیز می فرمایند:

"ای اهل بها با جمیع اهل عالم بروح و ریحان معاشرت نمائید اگر نزد شما کلمه یا جوهریست که دون شما از آن محروم به لسان محبت و شفقت القا نمائید اگر قبول شد و اثر نمود مقصد حاصل و آلا او را به او گذارید و درباره او دعا نمائید نه جفا. لسان شفقت جذاب قلوب است و مائده روح و بمثابه معانیست از برای الفاظ و مانند افق است از برای اشراق آفتاب حکمت و دانائی. ۳"

درلوح طرازات می فرمایند:

"طراز دوّم معاشرت با ادیان است بروح و ریحان و اظهار ما آتی به مُکَلَّم الطّور و انصاف در امور اصحاب صفا و وفا باید با جمیع اهل عالم به روح و ریحان معاشرت نمایند چه که معاشرت سبب اتحاد و اتفاق بوده و هست و اتحاد و اتفاق سبب نظام عالم و حیات امم است. ۴"

۱- لثالی حکمت ج ۳ ص ۳۴ ۲- امر و خلق ج ۳ ص ۲۱۳

۳- گلزار تعالیم بهائی ص ۱۵۰ ۴- مجموعه الواح بعد از کتاب اقدس ص ۱۸

نصوص حضرت عبدالبهاء

حضرت عبدالبهاء می فرمایند:

"در کتاب اقدس جمیع را اذن فرموده‌اند که با طوایف مختلفه عالم بکمال روح و ریحان معاشرت نمایند لِأَجْلِ القای کلمة الله چه اگر اجتناب نمایند احدی از امرالله اطلاع نیابد و بافق اعلی فائز نشود. ۱"

همچنین:

"اگر هر نفسی از احبّا با نفسی از غافلین طرح دوستی و راستی اندازد و بکمال مهربانی با او معاشرت و مجالست نماید و در ضمن باخلاق و اطوار و حسن رفتار و تربیت الهی و وصایا و نصایح ربّانی سلوک نماید البته کم کم آن شخص غافل را بیدار کند ... ۲"

و نیز:

"اجتناب و احتراز و خشونت سبب اشمئزاز قلوب و نفوس گردد و محبت و ملاطفت و مدارا و ملایمت سبب اقبال نفوس و توجه قلوب شود. اگر شخصی از مؤمنین موحدین در حین ملاقات با نفسی از ملل اجنبیه اظهار احتراز نماید و کلمه موحشه عدم تجویز معاشرت و فقدان طهارت را بر زبان راند آن شخص اجنبی از این کلمه چنان محزون و مکدر گردد که اگر شق القمر نیز بیند اقبال به حق ننماید و ثمره اجتناب این باشد که اگر در قلب آن شخص توجه قلبی الی الله بوده از آن نیز پشیمان گشته به کلی از شاطیء بحر ایمان به بادیه غفلت و بطلان فرار نماید... ۳"

و نیز:

"یاران الهی با نفوس سائره طرح الفت افکنند و به کمال محبت و مؤانست پردازند این نوع معاشرت در اکثر نفوس تأثیر نماید و گوش به کلام دهند و چون استعداد القاء کلمه بینند به حکمت القاء کلمه کنند اول باید کوشید تا استیحاش در خلق نماند مثلاً هر یک از احبا در هر سال یک نفری انتخاب کند ابتدا حسن معاشرت نماید تا وحشت نماند بعد به تدریج تبلیغ کند این بهترین طرق است. ۴"

۱- گنجینه حدود و احکام ص ۲۶۹ ۲- گلزار تعالیم بهائی ص ۱۰۰

۳- امر و خلق ج ۳ ص ۲۲۲ ۴- پیام آسمانی ج ۱ ص

سؤال از چگونگی معامله و معاشرت با نفوس بی ادب و بد اخلاق کردند فرمودند:

آن نفوس بر چند قسمند: اشخاصی هستند آلودگی آنها به درجه ای است که حشر با آنها غیر مفید بلکه مضرّ است. البته از آن گونه نفوس دوری لازم است. اما کسانی هستند بد اخلاق و بد رفتار که اصلاح حال آنها ممکن است؛ چندان نباید اجتناب نمود. ولی معاشرت با آنها باید محض بیداری و آگاهی ایشان باشد. ولکن مردمان بی حوصله بی صبر یا بی گذشت که نیت خیر دارند ولو سلوک ندارند؛ البته نباید آنها را مبعوض دانست. زیرا صادقند نه کاذب؛ امینند نه خائن و قس علی هذا. حال از آدم های خوش اخلاق گفتگو نماییم که نورانی اند و رحمانی با خلوص و خضوعند و با وفا و ثبوت؛ خوش خو و مهربانند و مایه سرور دل و جان. در شرق احبائی هستند که جوهر وجودند؛ شمع روشن هر انجمنند؛ مروج صلح و صلاح اممند و خیرخواه احزاب و ملل عالم. خدا انسان را به صورت انسان خلق کرده که صفات و شیّم رحمانی داشته باشد نه حرکات و اطوار حیوانات درنده.

بدایع الآثار ج ۲ ص ۳۰۳

حضرت عبدالبهاء ارواحنا فداه شفاهاً فرمودند: ما تبلیغ خیلی لازم داریم باید جمیع احبّاء مبلّغ باشند تبلیغ باعمال است برفتار است بخوش سلوکی است به خوش رفتاری است به تقدیس است به مهربانی است به تقوی است به تنزیه است به امانت است به دیانت است و به گفتن. هر یک از احبای الهی باید اقلّاً در سال یکی را تبلیغ کنند آن وقت درست می شود. با او معاشرت و مجالست و مؤالفت و مؤانست نمایند او را تبلیغ کنند؛ اینست اسباب سرور احبای الهی؛ اینست اسباب تأیید احبای الهی.

پیام آسمانی ج ۱ ص ۱۸

ایام گوشه نشینی و سکوت و خموشی گذشته

حضرت ولی امرالله می فرماید:

برادران و خواهران روحانی عالم بشر منتظر است و قلب حضرت عبدالبهاء در ملکوت ابهی متمنی و شائق که بهائیان تعالیم حضرت بهاءالله را از حَیْز قول به حَیْز عمل رسانند. این چه فرصت مبارکی است باید اقدام نمود و باب معاشرت و مراوده را با تمام ملل و نحل باز کرد. ایام گوشه نشینی و سکوت و خموشی گذشته؛ باید از زاویه خمول درآئیم و در میدان وسیع قدم گذاریم و مباشرت به عمل نمائیم. توفیعات مبارکه (۱۹۲۲-۱۹۲۶) ص ۱۶۷

روشهایی به منظور مفتوح نمودن باب معاشرت

حضرت ولی امرالله می فرماید:

همچنین لازم است روشهایی اتخاذ نماید که به موجب آن باب معاشرت را با مجالس و مجامع و معارض و محافل مختلفه مفتوح و در جلسات نطق و خطابه که مواضعی ملایم و موافق با اصول تعالیم امریه مانند اعتدال در امور و تعدیل اخلاق و تأمین رفاه و سعادت اجتماع و تحمّل و شکیبائی در مسائل مذهبی و نژادی و تعاون و تعاضد اقتصادی همچنین حقایق مربوط به دیانت اسلام و مقایسه مذاهب و ادیان مورد بحث و تحقیق قرار میگیرد، مشارکت کند و با انجمنهای علمیّه و ادبیّه و اجتماعیّه و امور خیریه و مشروعاتی از این قبیل که در عین محفوظ ماندن شئون و مقامات امریه طرق و وسائط متنوعه کثیره در برابر دیدگان فرد قائم به خدمت مفتوح نماید، مجالست و مصاحبت کند تا بدینوسیله انظار نفوس را به تعالیم الهیه معطوف و آذان را به اصغاء نغمات روحانیّه آشنا سازد و بالمآل آنان را به ورود در ظلّ شجره ربّانیّه و حمایت و پشتیبانی از کلمه جامعۀ رحمانیه نائل و موفق دارد. حال چون چنین معاشرت و مؤانست بدست آمد و ابواب مؤالفت مفتوح گردید باید پیوسته مصالح عالیّه امریه و اصالت شریعت سماویّه محفوظ و عمومیت و جامعیت احکام و مبادی سامیه ربّانیّه اثبات و منافع کثیره حیاتیه آن خالی از هر گونه خوف و هراس پشتیبانی و حمایت گردد.

دکتر رابرت پوتمن دانشمند علوم سیاسی در دانشگاه هاروارد می گوید: "احساس اجتماعی و مشغولیات جمعی در سی سال اخیر به طور محسوس تقلیل یافته است. دوستی و رفت و آمد با همسایگان و... به طور کلی تمام پایه های محکم اجتماعی و دموکراسی سست شده است."

(به گفته دانشمندان علوم اجتماعی) در دو دهه اخیر شماره مردمی که می گویند ما کسی را نداریم که به طور جدی بتوانیم راجع به مطالب مهم با آنها صحبت کنیم سه برابر شده است. بر طبق آماری که در دانشگاه شیکاگو تهیه شده در حال حاضر شماره کسانی که حتی یک دوست صمیمی ندارند ۲۵% مردم را تشکیل می دهند. به عقیده دکتر پوتمن دوستی و صمیمیت ما بین همسایه ها و همشهریها تقریباً از میان رفته است... با توجه به اظهارات فوق می توان به قدرت و احاطه الهامات غیبی که منجر به ارشاد و هدایت بیت العدل اعظم در مورد شروع معاشرت با همسایگان و دوستان غیر بهایی و ارائه تعالیم مبارکه به عنوان داروی دردهای کنونی و آتیه بشر است... پی برد.

...دکتر کاتلر استاد سابق روانشناسی و روانپزشکی دانشگاه توکسن در آریزونا با مساعدت و همکاری دوست صمیمی اش که یک کشیش بودائی است پس از امتزاج بررسیهای علمی با عقائد دینی به این نتیجه رسیده است که هدف زندگی وصول به مسرت و شادی است و معاشرت و مصاحبت با مردمان موجد شادی و بالعکس کناره گیری و تنهائی و انزوا موجد افسردگی و عدم موفقیت است. وی در مورد چگونگی ایجاد روابط و معاشرت با مردم نیز راهنمائیهای مفیدی می کند. بدین معنی که اول انسان باید انضباط درونی در خود تولید کند یعنی هیجانهای منفی (ترس، وحشت، نفرت، طمع، تعصب و غیره) را از صفحه دل بزدايد و به جای آن تحریکات مثبت (صبر، تحمل، قناعت، عفو، اغماض، محبت، شفقت، امید، تواضع و غیره) را در درون خود پیروراند که به منزله روشن نمودن چراغ دل است... و روش حقیقت جوئی را پیش گیرد و به اصطلاح دیگر وسیع النظر باشد.